

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno K 25.—
polletno K 12.50
četrtletno K 6.50
mesečno K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno K 28.—
za **vse druge dežele i. Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se plačuje od čveterostopne petit vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 134.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, 16. junija 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

Celjsko nemštvo.

INTERPELACIJA

drž. posl. Robleka in tt. na njegovo ekscelenco g. justičnega ministra Hochenburgerja.

»Narodni Dnevnik«, izhajajoč v Celju, je pričel v svoji 129. št. II. letnika z dne 10. junija 1910 pod naslovom »Celjsko nemštvo« sledeči članek:

Čisto mirno in stvarno se hočemo zopet enkrat baviti s celjskim nemštvom, tem največjim gospodarskim škodljivcem našega mesta in cele okolice. Neposreden povod daje bližajoča se turnarska slavnost. Bili smo namreč docela prepričani, da prireja to slavnost kako privatno društvo, kakor je to drugod običajno. V svoje veliko začudenje pa smo opazili, da prireja to vrhutega izzivajočo slavnost celjsko mesto, celjski magistrat. Ves teden že dela na slavnostnem prostoru regiment mestnih delavcev pod vodstvom samega nadpoveljnika znanih smrdljivih mestnih »kanonov« Hrvata Derganca. Razume se, da na stroške celjskega mesta! Treba le pomisliti, koliko stanejo delavci, koliko les, koliko treba še drugih izdatkov, potem si pač vsakdo lahko izračuna, da bo mesto s to izzivajočo turnarsko slavnostjo davkoplačevalce zopet oropalo za mnogo tisočakov.

Ne bi se niti najmanjše zamenjali za nemške prireditve, še turnarsko slavnost bi pustili popolnoma v miru, v kljub temu, da nam je prav dobro znano, iz kakih razlogov je prišlo do te turnarske prireditve. Nemce je namreč nekdo nafarihal, da se vrši veliki celjski sokolski zlet dne 12. junija, hajt torej morajo ta dan v Celje tudi turnarji. Naši sosedi so se sicer vračunali, vendar ta slučaj čisto jasno kaže, kdo je tisti, ki je »vedno miroljuben«. Sokoli pridejo še le avgusta meseca, turnarji bodo 12. junija varni med sabo. Naj delajo, kar hočejo, prav odločno pa moramo protestirati proti temu, da se v te izzivajoče turnarske namene troši občinski denar, ki je last vseh davkoplačevalcev in ne samo male magistratske klike.

Ni nič novega, tako zapravljanje javnega denarja v celjskem mestu. Ni ga skoraj mesta na svetu s takimi davčnimi bremenmi in s tolikimi dolgovi, kakor je mesto Celje; v kljub temu se leto za leto mečejo ogromne svote za falitno nemško hišo, za ničvredno mestno gledališče, raznim hujskajočim vsenemškim društvom, vsenemškemu lokalnemu lističu, prireajo se z mestnim denarjem turnarske, burševske i. dr. slavnosti itd. Ako le gre za izzivanje Slovencev, takoj je celjski magistrat pripravljen dati denarno podporo, seveda iz denarjev davkoplačevalcev.

A ne le z mestnim denarjem se razmetava, temveč tako se gospodari povsod, kjer odločuje magistratna klika. Omenimo le nemško mestno šparkaso. V tej je skoraj samo slovenski denar. Ta zavod razdeli letno ogromne svote v vsenemške namene, mno-

go odpade tudi v žepe klikovcev. Šparkasa ima neposredno ali pa vsaj posredno potom Vorschussverein celovrsto hiš, ki se ne obrestujejo, samo da je več »nemške« posesti v mestu. In še celo vrsto drugih napak ima ta zavod. Ljudstvo je uvidelo, kako je gospodarstvo tega podjetja in je začelo odtegovati svoje hranilne vloge. V zadnjih letih so se iste znižale za več milijonov kron. Vodstvo šparkase je samo dobilo slabo vest ter si ne upa več objavljati mesečnih izkazov o poslovanju zavoda! In ko smo zadnjič objavili strokoven članek o tem zavodu, v katerem smo hudo bičali napake te celjske nemške šparkase, si magistratna klika ni upala ziniti niti besedice o tem. »Vahtarica«, ki se sicer vedno zaletava v nas, ni ne trohice črhnila, da bi oslabil naše trditve. Klikovci so si pač mislili: bolj ko mešamo, bolj bo smrdelo! Pa so previdno molčali. Mi pa molčali ne bomo, temveč bomo govorili tako dolgo in tako glasno, da se ta celjski magistratovski-klikovski gnoj enkrat temeljito izkida.

Na vseh koncih in krajih razmetava magistratovska klika javne denarje in povzroča prebivalstvu že s tem veliko gospodarsko škodo. A še več škoduje sistem kot tak. Edina gonilna sila na magistratu je sovražstvo do Slovencev, torej do istih, ki redijo celo mesto. Ali se bo kedo čudil, če vračajo Slovenci milo za drago? To je pač naravno, da sovražstvo vedno rodi odpor. Vsi tisti nemški trgovci in obrtniki, ki javkajo zadnji dve leti, da jim izostaja vedno več poprej najboljših strank — slovenskih, naj se zahvalijo za to pri svojih magistratovsko-klikovskih voditeljih in naj bodo prepričani, da odpor od slovenske strani ne bo vedno manjši, temveč vedno večji. Takih, ki sploh ne prestopijo več nemškega praga, je vedno več in ne vedno manje! To naj uvažujejo gg. nemški obrtniki in trgovci in naj se spametujejo. Naj uvidijo, da si sicer slovenske odjemalce popolnoma odvrnejo!

Pa ne bodo samo Slovenci pokazali nemškim Celjanom hrbta, temveč še nekdo drugi. Celje naj bi bilo mesto tujcev. Krasna lega, velikanska okolica, v bližini čudovito lepa Savinjska dolina s Savinjskimi planinami, milo podnebje, Savinja i. dr., vse to naravnost izziva tujce, da posečajo Celje. Posebno za penzioniste je kraj, kakor nalašč. Toda nikogar ni blizu. Če pa je bil enkrat kedo tukaj, ga v drugi gotovo ni več, kajti skoraj vsak nam je še povedal, da bi bil rad tukaj, a da ne prenese nemških hujskarj, izzivajočih iz magistratne klike, ki terorizira celo mesto. Le pogledmo: v vsaki vasi se več zida, kakor v Celju, v kljub temu je tukaj več praznih stanovanj, kakor n. pr. v Mariboru ali v Ljubljani, četudi se je ravno v teh dveh že velikih mestih stavilo v zadnjih letih več sto novih hiš! V Celju pa se ne zida nič, v kljub temu je vsak dan več praznih stanovanj po mestu. Razumljivo, saj nihče ne ostane rad v tem gnezdju. Krivda zadene le magistratsko kliko!

Slovenci smo se v zadnjih letih, odkar ni več rajnega dr. Dečkota, za Celje premalo ali nič brigali. Sicer smo napredovali, a sistematičnega dela ni bilo. Če bi se bilo delalo po gotovem načrtu, bil bi na predek v mestu tem lepši. Naši starejši gg. morajo priznati, da so nedelavnosti zadnjih let krivi oni. Formalno so hoteli veljati za odločilne faktorje v mestu, storili pa niso ničesar več. Vsa društva so to pokazala, kajti l. 1908 in 1909 je spalo še skoraj vse Mladi smo morali od prvega do zadnjega društva — izvzemši Sokola — skoraj da na novo ustanoviti. Upati je, da bo postalo delovanje zopet živahnejše. Postavimo si cilj: v mestu Celju se mora enkrat narediti red! Zavedajmo se: Celje more postati kulturno in gospodarsko središče celega Spodnjega Štajerja, to bo obojestransko največjega pomena in največje gospodarske koristi! A v sedanjih razmerah se Celje ne bo razvilo v tem smislu, brez Slovencev sploh nikdar ne! Na zmernejše nemške obrtnike in trgovce smo že mnogokrat apelirali, a to ni izdalo nič, delajmo torej izključno le slovensko politiko. Zavedajmo se, da je Celje v naših rokah! Treba nam je roke spetiti in magistratska vsenemška klika je zdrobljena. Kakor hitro bo to doseženo, dosežen bo tudi red in mir, mesto se bo začelo razvijati in rasti svojemu namenu. Spestim torej roke in napravimo red. To vočigled novemu izzivanju z dne 12. junija 1910.

Mladin.

Ta članek je c. kr. državno pravdnništvo v Celju zaplenilo v polnem obsegu. Vajeni smo že štajerski Slovenci krivic, ki nam jih dela ravno celjsko državno pravdnništvo z zaplenjevanjem našega časopisa, vendar je tako kričečih slučajev, kakor je predstojeci, le še malo. Članek je pisan mirno in stvarno, ne hujška na bojkot, ne hujška proti drugi narodnosti, temveč se obrača edinole proti temu, da se javni denarji uporabljajo za demonstrativne, izzivajoče prireditve gotovih političnih skupin. C. kr. drž. pravdnništvo v Celju mora imeti o tem, za vse davkoplačevalce važnem vprašanju jako čudne pojme, kakor kaže ta zaplemba. Ali pa hoče ta c. kr. urad s tem dokumentirati na čim najjasnejši način, da so v njem nastavljeni c. kr. uradniki za vsako ceno strastni pristaši one politične skupine, proti kateri se obrača zaplenjeni članek?

Podpisani vprašamo:

1. Ali so njegovi ekscelenci te razmere znane?
2. Ali je njegova ekscelenca pripravljena ukrepati potrebno, da se zloglasna konfiskacijska praksa c. kr. drž. pravdnništva v Celju izpremeni tako, da bo odgovarjala zakonitim določbam in da bo konfiskacijsko postopanje v bodoče proti vsem enako in proti vsem pravično?

Na Dunaju, dne 13. 6. 1910.

Franjo Roblek in tt.

LISTEK.

Oče Kondelik in ženin Vejvara.

51

Ceški spisal Ignát Herrmann. —

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

XVIII. Kaj je prišlo Vejvari prepozno na misel.

Od usodne novice Vejvarove o modrem sklepu veleslavnih mestnih očetov se ni moglo več govoriti z mojstrom Kondelikom.

Z nedeljskim sprehodom na Vinograde, ogledat si poslikano in za mladi par pripravljeno stanovanje, bi kmalu ne bilo nič. Še v soboto zvečer, predno je Vejvara odšel, je omenila o tem gospa Kondelikova:

»Ne jezi se več, stari«, je rekla prijazno soprogu, »in povej nam rajši, kedaj naj pride jutri Fran, da bomo šli pogledat.«

»Kaj, o n o ?« je zagrmel mojster.

»No, ono poslikano stanovanje... na Vinograde...«

»Kaj bomo gledali to«, je zarentačil gospod Kondelik. »Čemu, ko je vse zastoj! Ali se naj znova razjezim, ali naj razkoljem to, ali naj hišo od jeze poderem? — Sedaj, ko smo se že štiri tedne s tem ukvarjali, ko je vse poslikano kakor za kakega kavalirja — in ko ne smeta tam stanovati? Zakaj bi ju dražil — čemu naj bi se mi zopet izlil žolč! Dal sem tja najdražje barve — namešal sem najboljši moravski klej, da bi držalo, za zvezde sem vzel pravo zlato — niti za dva stotaka ne bi nikomur tako poslikal — delal sem to za otroka — in sedaj se preseli

tja kak agent ali kak barantač — prinese mi tja stene in ribice — jaz pa naj od jeze počim!! Ne, ničesar ne bomo šli gledat...!«

Slednjič se je mojster vendar omeščal in v nedeljo so korakali Kondelikovi in Vejvara na Vinograde, v Čelakovskega ulico, da so si ogledali čudež slikarske umetnosti gospoda Kondelika in njegovih pomočnikov.

Korakali so vsi žalostno, s povešenimi glavami, kakor za pogrebom. Kondelik je stopal kakor oblak, iz katerega grozi švigati tisoč bliskov, za njim gospa Kondelikova — težko je sopla in premikala je ustnice, kakor da bi molila — slednjič Vejvara s Pepico, kateri je vedno poigravalo v ustnih kotih. Šlo ji je skoro na jok.

Nikdo ni spregovoril niti besedice. In ko so prišli v usodno hišo, v drugo nadstropje in so ogledovali stene in strope sob, pripravljenih za mladi par in sedaj zgubljenih, se je izvil iz Pepičinih prs težek vzdih.

Težek vzdih — in takoj potem so se vili po licih gorke, grenke solze. Pepica se je naslonila na Vejvarovo prsa. Vse je bilo tako krasno, te zvezde, solnce in mesec v spalnici — lesketajoči se od zlata — in ni ji bilo usojeno, da bi pod njimi spala, da bi se pod njimi vsak dan prebudila. Šele sedaj je vide-la, kako jo ima oče rad, ko je to t a k o poslikal; kako srečno življenje bi začela tu — toda vse, vse zastoj. Pepici se je zdelo, da je izguba tega stanovanja še pred poroko grozna nesreča, da je to zloglasno znamenje za celo njeno bodoče življenje. Vsaj eno leto — vsaj pol leta naj bi tu stanovala!

Gospa Kondelikova je mirila hčer, čeprav je bilo njej sami grozno težko pri srcu. In Vejvara je obu-

paval nad veliko žalostjo obeh žen. Gledal je ravno-kar vodopad Niagare in v mislih se je odtujil resnič-nosti, ki ga je obdajala in premišljeval je, ali bi ne bilo bolje vreči se z ljubljeno Pepico v ta peneči se slap. Sreča, da je bilo to le naslikano.

Mojster Kondelik ni rekel besede. Temen kakor jezni Perun je hodil iz sobe v sobo in je tupatam potipal z roko stene in gledal, ako ne pušča kje barva. Nagon poklica je zmagal v njem človeka po pravici razsrjenega. Nikjer ni puščala. Bila je dobro mešana s klejem. In ta okolščina je malo pomirila njegovo jezo.

Ko se je Pepica malo potolažila, pristopil je z njo Vejvara k oknu. Pogledal je ven in je šepetal nevesti:

»Kak razgled! Poglejte, tu je Nuselska dolina — tamle Krčev gozd — tu na desno vila Belka, tam Terebovka. Bože, bože, to je razgled!«

Srce se mu je stisnilo v prsih. Bolj hudo ni moglo biti niti staremu Mojzesu, ko je gledal iz daljave obljubljen deželo, kamor ni smel stopiti.

In tamle Pankrac in novo kriminalno poslopje, glejte, Fran«, je pristavila gospa Kondelikova za zaročencema. Z mehkim glasom je rekla potem Vejvari:

»Nič naj vam ne bo hudo, Fran. To se ne bi smelo zgoditi. Samo da bi vaju ne zadelo kaj hujšega.«

Slednjič so se posloveli s stanovanjem, pred katerega vrati — tako je videl Vejvara v svoji fantaziji — je stal genius praškega mestnega sveta s plamenečim mečem in črnim ščitom, na katerem so stale ognjene besede: Magistratni uradniki ne smejo stanovati drugod kot v Pragi.

Na pomoč savinskim hmeljarjem!

Nujni predlog poslanca Robleka in tt.

Dne 10. junija t. l. je obiskala huda toča velike dele občin Griže, Žalec in Petrovče v celjskem pol. okraju; posebno v zadnjima dvema je škoda na poljskih pridelkih izvanredno velika. Vsled te ujme je došlo mnogo gospodarsko slabih in od toče hudo prizadetih posestnikov v velike stiske; zato predlagajo podpisani poslanci: Visoka zbornica skleni: Vlada se poziva, da podeli iz sklada za ujme onim posestnikom, katere je v navedenih občinah zadela toča in so vsled tega v hudih stiskah, primerno podporo. — V formalnem oziru predlagamo, da se o tem predlogu razpravlja z vso naglostjo, ki je po poslovniku dopuščena.

Na Dunaju, 13. junija 1910.

Franjo Roblek in tt.

„Slovensko dijaštvo za svojo staro pravdo“.

Sramotno in poniževalno dejstvo, da slovenski dijak lahko dela izpite in posluša predavanja v vseh drugih jezikih, samo v materinskem slovenskem ne, prisililo je slovensko dijaštvo, da se zopet oglasi za svojo staro pravdo. 876 slovenskih visokošolcev mora leto za letom v tujino, ker jim vlada ne da tega, kar bi potrebovali. Razen tega je ravno sedaj zopet na dnevnem redu italijanska pravna fakulteta. O naši ne govori nihče ničesar: ne govori in ne poteguje se za njo domovina in tudi naši poslanci molčijo. Vlada pa se radi nas Slovencev ne bo razburjala: ona dela z nami kar hoče, mi pa ji slepo in molče sledimo. — Kaj čuda tedaj, da ravno v teh obupnih razmerah mladina sama ponovi svoj stari bojni klic za svoje stare zahteve. Ona sama najbolje ve in čuti, kaj se pravi študirati na tujih, posebno nemških visokih šolah. Ne glede na to, da čuti vsak dan le preziranje in zasmeh, še svojega življenja včasih ni varna. Ve pa tudi akademična mladina, da je v tem boju osamljena. Ne stoji za njo nobena tuj država, ne stoji za njo niti narod in ne stojijo za njo tudi poslanci. V takem znamenju se je vršilo tudi v Pragi manifestacijsko zborovanje jugoslovanskega dijaštva. Vsi mnogoštevilni govorniki so povdarjali, da se mora napraviti konec tem, za slovenskega študenta tako sramotnim razmeram, da mora dati tudi nam vlada, kar nam gre. Sprejete so bile sledeče resolucije: 1. Vztrajamo brezpogojno pri junktimu med italijanskim in slovenskim vseučiliškim vprašanjem. 2. V slučaju, da se italijanska pravna fakulteta ustanovi v Trstu, zahtevamo, da se zajedno ustanovi istotam tudi slovenska pravna fakulteta. 3. Uvidevamo, da se morejo priprave za slovensko vseučilišče z uspehom vršiti le na češkem vseučilišču v Pragi; zato naj se naši poslanci zajedno s češkimi najodločneje zavzamejo za provizorij v Pragi v smislu tozadavnega sklepa akademičnega senata češke univerze. 4. Zahtevamo reciprociteto vseučilišča v Zagrebu. — To so zahteve, ki jih je stavilo slovensko dijaštvo v Pragi. Še ta teden bodo govorili naši kolegi na Dunaju in v Gradcu za naše zahteve. O teh svojih pravičnih zahtev slov. akad. mladina ne odstopi. Če bi pa hotela vlada zopet preko nas, oziroma proti nam, prišli bodo jugoslovanski dijaki na ulico in tam zaklicali vladu: **do sem — in ne dalje!** Vi pa tovariši, ki bivate že v domovini, prireajte shode, poučavajte narod in mu povejte, kako da stvari stoji. V vsako vas naše domovine naj pride bojni klic po lastnem kulturnem ognjišču, tako, da naše dijaštvo, ko, mogoče že v kratkem času stopi na ulice, ne bo zopet samo, ampak da bo za njim stal celokupen narod, ki bo vladi zaklical: **Tukaj smo in zahtevamo svoje pravice!**

Poslednji je odhajal gospod Kondelik in je držal ključ v rokah. Še enkrat je pogledal po sobah, dišečih po svežem slikanju in rekel je kar tako med zobmi:

»Tukajle bi rad imel vse te naše občinske strice in po teh stenah bi si zaigral z njihovimi modrimi glavami karambol — malo bi jih stresel in morda bi se spomnili, da so še druge občinske skrbi, ne samo ukazovati uradnikom, kje naj stanujejo...«

In še eno besedo je rekel mojster Kondelik, čudovito besedo, s katero so bili počaščeni oni sodniki, in Vejvara je vključil svoji udanosti in uradni sramežljivosti pritrdil bodočemu tustu in natihome se je sramoval, grozno sramoval za svoje predstojnike, mestne očete.

Boljša volja se je polastila cele rodbine, ko so zavili po nasvetu gospoda Kondelika v neko plzenjsko gostilnico v Komenskega ulici. Rezka hmeljevinna je razgnala slabo voljo in ko se je na malem krožniku gospe Kondelikove pojavil drugi in na soprogovem četrti vrček, se je oglasila gospa in se je obrnila zaupljivo k mojstru:

»Sedaj bi moral pokazati, stari, kaj znaš. Sedaj bi moral najti kako lepo stanovanje za Vejvaro in Pepico — imaš toliko znancev med temi podjetniki in stavbeniki...«

Zgrabila ga je v pravem trenutku in gospod Kondelik je rekel brez pomisleka:

»To tudi napravim! Jutri bom začel iskati.«

V pondeljek se je res napravil mojster na pot. Našel bo stanovanje! Slavnemu mestnemu svetu na rovaš — lepo, pripravno, prijazno stanovanje! Z moderno opravo seveda. S predsobo, kopaljo, s shrambo za jedila, z vodovodom, s čimnato

Opomba uredništva. Znano je, da je baš »Nar. Dnevnik« zadnji čas, ko je postala zadeva z defin. ustanovitvijo italj. pravne fakultete aktualna, veliko pisal o tej stvari in obžaloval, da se vse premalo in premalo resno govori o vsopredni ustanovitvi naše pravne fakultete. Stvar zgleda pri nas vsled pisave in upliva nemškega časopisja tako, kakor bi se šlo edino za boj proti italj. pravni fakulteti. Naši poslanci a tudi dijaštvo in domovina so to stvar res nekoliko zanemarili. Klerikalni poslanci iz znanih vzrokov — drugod pa je nekako zaspalo zanimanje kakor nastane pač vselej reakcija po dolgem in zastojnem boju. Vendar pa so sedaj naši poslanci prav krepko vzeli celo stvar v roke in se jim v tem oziru ne sme delati krivica. V glavni stvari si je dijaštvo s poslanci, kakor je videti, itak edino. Samo glede slovenske pravne fakultete v Trstu bo večina poslancev drugega mnenja. Pozdravljamo tudi praktičen predlog dijaštva glede priprav za slov. pravno fakulteto; v tem oziru se je, kakor znano, mnogo trudil poslanec Hribar in je upati, da bode šla sedaj vendarle stvar naprej. Želimo le, da bi ostalo osobito visokošolsko dijaštvo v tem boju še nadalje tako živo kakor je sedaj pričelo — italijanski vzgledi kažejo, da baš tako gibanje ni brezpomembno.

Boj proti italijanski pravni fakulteti.

Zanimiva seja nemškonacionalne zveze.

Izjave Bienenrthove in Hochenburgerjeve.

Nemškonacionalna zveza v parlamentu je imela včeraj svojo sejo, katere so se udeležili ministri Bienenrth, Stürgkh in Hochenburger. Nadaljevala se je debata o italijanski pravni fakulteti. Glasovalo se včeraj še ni, a gotovo je, da bode zavzela zveza najnovejšo vladno stališče, to je štiriletno provizorično italijansko pravno fakulteto na Dunaju, z zimskim semestrom 1914-15 pa se ista premesti v »kako italijansko-mesto«. Do 1. 1912 se mora izdelati zakonski načrt, ki bo to vprašanje definitivno uredil. Sicer je bilo iz znanih vzrokov dovolj jasno, da je odpor Nemcev proti vladnemu načrtu o italj. pravni fakulteti bolj komedija ko resnica. Kajti z ozirom na današnji politični položaj je principijelnih nasprotnikov proti italj. fakulteti med njimi jako malo in ti se bodo pri event. glasovanju tudi absentirali. A da si nemškonacionalna zveza ohrani svoj prestiž pred nemško javnostjo, je poslala včeraj direktno Bienenrtha in Hochenburgerja v boj, da sta opravičila pred nemškonac. somišljeniki »izdajstvo« nemškonacionalne zveze, katero obstoji v tem, da se kakemu manjšemu avstrijskemu narodu dovoli najvišji izobraževalni zavod. Izjavi ministrov Bienenrtha in Hochenburgerja ste nad vse značilni. Zastopnika c. kr. sedanje avstrijske »objektivne« vlade sta cinično priznala, da je sedanji naš vladni sistem nemški, da se dela le Nemcem v prid, in je potrebno v interesu Nemcev, da se sedanja vlada zdrži in se še nadalje tlači zlasti slovanske narode v Avstriji. Bienenrth je izjavil, da se nikakor ne gre z ustanovitvijo italijanske pravne fakultete za kako ogroževanje Nemcev, temveč za ohranitev sedanje Nemcem naklonjene večine. Ako ne bi nemški nacionalci tako kakor krščanski socialci podpirali njegovega načrta glede italj. pravne fakultete, bi bil prisiljen podati demisijo. Nadaljni razvoj naših političnih razmer bi ne bil več v njegovih rokah, na kar posebej opozarja Nemce, s katerimi je bil doslej v zaupnem prijateljskem razmerju. Za njim je govoril Hochenburger, ne »kot minister«, temveč kot političen pristaš nemških nacionalcev. Dejal je, da bi v slučaju nasprotovanja proti vladni fakultetni predlogi ne nastopila samo sprememba v kabinetu temveč tudi prav lahko sprememba sistema. In potem ni gotovo, če bi tudi še nadalje obstala sedanja od Nemcev toliko hvaljena objektivnost uprave... Ugovori posameznih poslan-

cev so merili samo na to, da bi se ne sprejela provizorij pravne fakultete na Dunaju v definitivum in da bi se ne ustvaril kak prejudic. Vse to je Bienenrth odločno zanimal.

Prepričani smo, da bodo vzbudile besede obeh ministrov precej viharja v slovanskih vrstah. Vedo sicer povsod, kdo in kaj je Bienenrth s svojimi ministri in svojim sistemom, vendar pa je to cinično priznanje, da se gre sedanji vladi le za interese nemštva, novo in bridko zasmehovanje, na katerega ne bomo in ne smemo ostati dolžni odgovora. Kaj neki porečejo k temu Poljaki? Ali ni postavljeno tudi njihovo »slovanstvo«, ki sicer nikoli ni bilo veliko in ne pozna poljska šlahta in parlamentarizma drugega kot egoizem, v jako čudno luč? Včerajšnji dan nam je znova pokazal, česar imamo pričakovati od sedanje vlade; prej prikrito in v sladke Bienenrthove besede zavito sovraštvo se je pokazalo v celi svoji grdi nagoti. Bil se bo boj na življenje in smrt.

Ne moremo se tudi ubraniti bridkim čustvom. Ali ni večina slovenske delegacije pred Božičem bistveno pripomogla k temu, da je Bienenrth s svojim kabinetom še na krmilu? »Slovenec« in drugi listi so takrat slavili Kreka in dr. Kramarja, da sta z upeljavo poslovnika, ki nam sedaj onemogočuje boj v zbornici, rešila parlamentarizem in ubila nemštvo. Rešil pa se je samo Bienenrth in danes dela to nemštvo z vsemi sredstvi proti nam, a vodita ga Bienenrth in Hochenburger... To so posledice kratkovidne in samomorilne klerikalne politike, katere nikoli ne pozna naroda, temveč sledi na povelje posvetnih in duhovnih mogočnikov našim tlačiteljem... Da je naš boj sedaj žalosten in obupen, smo si mnogo krivi sami!

Kakor kažejo zadnja poročila, se pripravljajo tudi Slovani, Čehi, Slovenci in Hrvati, na odločilni boj. Zveza južnih Slovanov je že sklenila celo vrsto taktičnih sklepov glede obstrukcije proti vladni predlogi v odseku. Tudi v zbornici bode došlo do hudega boja, ker se bode skušalo izkoristiti vsa sredstva in napake poslovnika, da se predlogi glede pravne fakultete vrže. Prihodnji dnevi bodo tedaj jako kritični.

Politična kronika.

IZ DRŽAVNE ZBORNICE.

Zbornica je včeraj pričela s podrobno razpravo o drugi proračunski skupini: notranje zadeve, uk in bogočastje, pravosodstvo in deželna bramba. Govorila sta tudi slov. poslanca Pišek in Grafenauer. Pišek je zahteval 500 tisoč kron za cepljenje svinj proti rdečici. O koroških razmerah je govoril Grafenauer. Očital je vladi, da postopa s koroškimi Slovenci še huje ko se to godi v deželi svete knute. Graja je gospodarsko zapostavljanje slov. dela Koroške in opisal, kako krivično in pristransko se postopa pri ljudskem štetju. — Roblekov nujni predlog omenjamo na drugem mestu.

Ustavni odsek je končal debato o društvenem zakonu. O stvari še spregovorimo. V zbornici bo o njem poročal soc. posl. Pernertorfer.

Slovenski klub je izrazil bosanskemu deželnemu glavarju svoje veselje nad srečnim izidom atentata na njega.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Zadevo s Kreto bode uredila posebna konferenca krečanskih obrambnih velesil.

»Svobodo« volitev na Ogorskem dokazuje najlepše dejstvo, da se je rabilo pri volitvah 1914 bataljonov pešcev in 114 eskadronov konjenišva. Stroški za doklade tej armadi so znašali dnevno 40 tisoč kron. — Relegirani bodo vsi slušatelji rudarske visoke šole v Šemnici (514 jih je), ker so agitirali za Justhovo stranko.

za obleko. Skratka stanovanje, ki bo odgovarjalo vsem zahtevam udobnosti.

Hodil je celi dan, vrnil se je zvečer ves utrujen, toda o stanovanju ni znil besedice.

Sele ko je prišel Vejvara, se je upala gospa Kondelikova vprašati:

»No, stari, ali si našel kaj za naša mlada?«

Mojster je pogledal hčer, ženina, ženo, ki je zrla uprto na njegove ustnice in je odgovoril kratko:

»Nisem našel.«

Potem je zopet pogledal Vejvaro in je rekel:

»Kaj pa vi mislite, Vejvara? Koliko sob?«

Vejvara se je odkašljal.

»Takole dve, mislim, največ tri — ko bi bile manjše...«

»In tudi jaz mislim, da največ tri«, je odgovoril Kondelik. »In koliko bi pa lahko plačali?«

Vejvara je zardel. To je bilo seveda vprašanje, s katerim se še ni pečal. Zopet se je odkašljaj in je rekel:

»Mislim, da bi lahko dal tri stotake.«

Kondelik se je čudno nasmehnil.

»Koliko pa plačujete sedaj?«

»Sedaj plačujem desetak mesečno za sobo s prostim vhodom.«

»Ako bi ne bili pred poroko, bi vam svetoval, da jo obdržite. To je stodvajset na leto. In vi računate tri sobe po trikrat stodvajset na leto — tri sto šestdeset, ne? Enkrat vas vzamem s seboj in pazite, kaj vam tak stavbenik reče, ako ga povprašate za stanovanje v novi hiši. Nič ne štedi s številkami, ki jih spregovori. Župan sam bi vam moral iskati stanovanje, ko so tako lepo poskrbeli za vas.«

Vejvara je povesil glavo.

Mojster Kondelik je nadaljeval:

»Ali bi vama bilo všeč v Vodičkovi ulici?«

Pepici so zagorela lica. Vejvara se je zopet ozrl. Zakaj bi jima ne bilo všeč!

»Videl sem danes malo stanovanje, kakor na sliki. Seveda samo dve sobi — ali bi vama to zado-stovalo?«

»Seveda, oče, zado-stovalo!« je hitro odgovorila Pepica.

»Veliki nista, to moram reči, toda zato sta v četrtem nadstropju. Lepo svetlo, to je res — no, kako naj pa ne bi bilo v četrtem nadstropju svetlo! — Predsoba kakor škatljica od vžgalic, z obešalnikom, to je važno, da ne bi vode in snega otresala v sobi. Kuhinja z okencem, porcelanovo ognjišče, poleg nje pipa za vodo, v sobah freske, zelo lepo. Razgled na Petrin in k svetemu Vidu, na novomestno mestno hišo, na Narodno gledališče, na Prašno brano — zelo lepo. Kaj pravite? Ali bi bilo vama tam všeč? Popolnoma novo, nihče še ni tam stanoval, nobene bolezni ni bilo tam, sama bi to zadihala? No?«

Pepica je čimdalje bolj gorela. Za božjo voljo, to je stanovanje, kakršnega si je želela.

»No, in koliko stane, Kondelik?« je vprašala žena brez sape.

»Samo — šest stotakov!« je odgovoril Kondelik.

Vsi so umolknili, in iz Pepičinih lic je zginila rožnata barva. To je bila kruta šala. Vejvara je povesil glavo.

»To gledate, kaj?« je rekel Kondelik. »Seveda, eno nadstropje nižje je tudi stanovanje s tremi sobami — še lepše, toda to stane osem stotakov...«

Dalje prihodnjic.

Štajerske novice.

Konfiscirano »Celjsko nemštvo« priobčujemo danes vsled interpelacije g. drž. posl. Robleka zopet. Članek danes sicer ni več aktualen, a priobčujemo ga zategadelj, da se vidi, kako postopajo nemški državni pravdniki proti slovenskim listom!

Klerikalna delavska organizacija na Štajerskem. Klerikalci bobnajo že cel mesec dni na nekaj delavski sestanek »pri črnem volu« v Celju, kateri se ima vršiti to nedeljo. Govorila bodeta dr. Benkovič in Gostičar. Ustanoviti hočejo, kakor poroča »Slovenec«, posebno delavsko organizacijo na Štajerskem. Ako bi bili prepričani, da bi organizacija bila res nekaj delavstvu koristnega, in če bi se organizirali v njej vsaj naši mestni delavci, ki se danes naglo potujejo — bi naj že bilo. Ampak doslej še klerikalci niso niti najmanj dokazali, da navzlic svoji moči, uplivu in bogastvu hočejo in morejo kaj za delavstvo storiti. Pred dvema letoma je »organiziral« sedanji tudi delavski kandidat dr. Verstovšek viničarje, stvar je že davno zaspala. Pred tremi pa je Gorišek »organiziral« cinkarjarje v Gaberju pri Celju; društvo tudi že spi. Kako bi se naj tudi delavstvo navduševalo za klerikalno stranko, ki je l. 1907 zbežala, ko se je šlo za neko glasovanje v neki draginjski zadevi in ki še danes pridno agitira za draginjo kruha? V deželnem zboru je moral zagovarjati podporo za delavce, viničarje in male posestnike trški poslanec dr. Kukovec, delavski poslanec dr. Korošec je pa molčal, istotako kot Pišek, kateri je prej vse drugo, samo zastopnik delavstva ne. Vsa ljubezen klerikalcev do delavstva je čisto navaden političen švindl. In končno pozivamo delavstvo, naj vpraša dr. Benkoviča, ali mu je kaj znana trboveljska premogokopna družba ali ne?

Štajerski namestnik grof Clary je še vedno v postelji. Zadnji teden se mu je celo nekoliko poslabšalo. Sedaj pa je bolje in je upati na skorajšnjo ozdravljenje.

Za recipročteto izpitov na zagrebškem vseučilišču se je izrekel shod hrvaško-srbskega dijaštva v Gradcu. Prihodnje dni bo šlo posebno odposlanstvo tega dijaštva k rektorju dr. Kratterju.

S tožbamí grozi g. profesor Verstovšek, ker se »ga« menda na nekaterih kmečkih volilnih shodih »naslikalo v pravi luči kot »kmečkega zastopnika« in »branitelja vere«. No, naj le toži: mi smo tega mnenja, da če je tudi kedo kaj rekel, lahko to vsak dan mirno dokaže. In ne vemo, če bi bilo g. profesorju ravno na tem, da bi se njegovo prepričanje in značajnost tudi sodnijsko »dokazala«. Res bo, da g. profesorju slaba prede in si sedaj skuša pomagati z grožnjami.

Verstovšekovi prijatelji. Kakor čujemo, agitira razun Pušenjaka za značajnega g. dr. Verstovška tudi v zadnjih letih mnogo imenovani g. dr. Mayer. Mislimo, da g. dr. Mayer ne želi slišati od nas, kako malo ima ravno on povoda, v šoštanjskem okraju agitirati za kakega Verstovška.

Poročila »Nar. Dnevnika« o turnarski slavnosti je baje čital »vahtaričin« šefurednik dr. Ambrožič in znana magistratna klika z velikim veseljem, češ, da se mu nad »izvrstno uspešo« slavnostjo le tako silno jezimo. Ne vemo, čemu. Pač pa se jezijo, kakor smo opisali, celjski krčmarji in še bolj se bodo jezili daykoplachevalci, ko bodo zvedeli, kdo bo plačal deficit. Ker jim židovski najemnik v nemški baraki hoče zopet ulti — zaradi sijajno uspevajoče gostilne gotovo ne — so zvečer prav hitro nagnali vse goste in domačine tje, da bi kaj zaslužil. Računil je seveda arijskim bratom turnarjem precej mastno — in zato je bilo pri računih klicanje krčmarja, protesti in ugovori neprestano na vrsti. »Es herrschte kein Misston«, poroča v ilustracijo teh dogodkov »vahtarica«...

Djakovski škof v Celju. Pri sv. Jožefu poleg Celja se mudi na duhovnih vajah novi djakovski škof dr. Ivan Krapac, ki je žalibože Strossmayerjev naslednik.

Imenovan je za svetnika višjega deželnega sodišča predstojnik okr. sodišča v Krškem, Pavel Juvancič. — Za namestnika držav. pravdnika v Mariboru je zopet imenovan nemški sodnik dr. Reisner. V Mariboru in Celju ni pri državnem pravdništvu prav nobenega Slovenca, pač pa privrandanci od bog ve kod, ki potem tudi temu primerno uradujejo.

Hmeljska oznamovalnica v Žalcu. Svoje sodelovanje pri tem prepotrebem zavodu so izjavile občine: Žalec, Vransko in Ljubno. Da se za more oznamovalnica še letos otvoriti, naprošeni so vsi ostali obč. odbori, da store prej ko mogoče jednake sklepe.

Iz Št. Lovrenca nad Mariborom. V sredo je prala Hüttlova dekla Jožefa Hartman ob Dravi perilo. Radla je pri tem v reko in utonila.

Automobilska nesreča pri Št. Sebastijanu bl. Sp. Dravogradu. 6 letni deček, Mačnik, katerega je povozil, kakor smo poročali, stavbar Eggenberger iz Celovca, je že v slovenjgraški bolnišnici umrl. Stavbar je naklonil njegovim staršem 4 tisoč kron.

V Ormožu se je naselil slikar in pleskar Slovenec. Gotovo je naša dolžnost, da ga podpiramo; to ve gotovo tudi znan narodni gostilničar v Središču. Čemu bi redili tujce v naših krajih?

V Šmarju pri Jelšah imajo vsled spremenejenega voznega reda na rogaški železnici nad vse neugodne pošne zveze. Pred tedni se je že odposlala poštnemu ravnateljstvu prošnja za uvedbo boljših poštinih zvez. A do danes se še ni nič spremenilo. Kako tudi ne, saj se gre za Slovence. Dohajajo nam tudi pritožbe o dostavljanju v okrožju šmarske pošte in to tudi s trga samega. Je pa tudi odsile, če se lokodopisi komaj tretji dan vročajo. Toliko za danes. Građiva je dovolj zbrana. Če ne postane kmalu bolje, spravimo vse na dan.

V Iz rogaškega in šmarskega okraja smo prejeli mnogo dopisov, da je domače prebivalstvo nezadovoljno s sedanjim voznim redom na rogaški železnici glede jutranjega vlaka. Ta odhaja iz Rogatca tako pozno, da ima zvezo na Grobelnem s poštima vlakoma predpoldne; prej, je imel zvezo z osebima vlakoma zjutraj. To je ugajalo — in se naj zopet tako uredi. Vsem dopisnikom nasvetujemo, naj dregnejo prijateljski načelnike okrajnih zastopov malce med rebra, da spuste utemeljene pritožbe na upravni svet rog. železnice. Ta more odpomoči. Okrajna zastopa se morata pa za to po robu postaviti.

V Iz Šmarja pri Jelšah. Strojevodja nedeljskega ponočnega vlaka rog. železnice je zapazil od Halerja navzdol proti Šmarju, da leži v jarku poleg železnice človeško truplo, čegar glava pa je bila naslonjena blizu tračnice. Začel je takoj zavirati in je dajal svarilne signale, toda telo se ni zmezilo, vlaka pa pri padu 25⁰/₀₀ do največ 40 m oddaljenega človeškega trupla ni mogel vstaviti. Lokomotiva je zadela vanj. Vstavivši vlak so vzeli v voz ponesrečenko, bila je kmetica Dečman. Imela je hude rane na glavi in levici. Obvezal jo je za silo zdravnik dr. Rakež na postaji Šmarje in še isto noč so nezavestnico z vozom odpravili v celjsko bolnišnico, a umrla je med potjo. Železničarji so tu brez krivde. Ponesrečenje si ima Dečman sama sebi pripisati, ker je bila tako pijana, da je obležala v jarku in ni slišala prihajajočega vlaka.

V Iz Roginske gorce. Našega ljubljenege župana, Jurija Smeha smo izgubili. Mimoli ponedeljek je podiral drevje v gozdu, kjer ga je neko drevo pod seboj pokopalo; bil je koj mrtev.

V Iz Maribora. Za javno telovadbo Marib. »Sokola« priobčujemo dodatno še vspered: 1. Proste vaje sokolov (celjske), 2. proste vaje sokolic in sokolov (prostejovske), 3. vaje vrst na orodju: 1. vrsta na visokem drog in kozi, 2. na konju vzdolž in bradlji, 3. na bradlji in na stalkah s sedmimi skupinami.

V Iz Maribora. Kegljanje na sokolske dobitke se vrši vsak dan in vsak večer v Narodnem domu.

Iz Maribora nam še naknadno poročajo, da je ponesrečeni Miklavžin (ki je bil pisarniški sluga ne delavec) oče 8 otrok, od katerih so še nekateri nepreskrbljeni.

V XXV. redna velika skupščina in obenem jubilejna slavnost »Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani« se vrši v nedeljo, dne 3. julija 1910. leta ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v veliki dvorani »Narodnega doma«. — Spored. 1. Nagovor prvomestnika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo nadzorništva. 5. Volitev članov v družbeno vodstvo. 6. Volitev nadzorništva (5 članov). 7. Volitev razsodništva (5 članov). 8. Slučajnosti. Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, dne 28. maja 1910. — **Dostavek:** Dne 1. in 2. julija se priredi obrambni tečaj, h kateremu je dostop dovoljen samo proti osebnemu povabilu. V soboto, dne 2. julija ob osmih zvečer bo prijateljski sestanek na vrtu »Narodnega doma«. V nedeljo, dne 3. julija popoldne ob treh je pričetek velike ljudske slavnosti v Tivoli, katero prirede v korist družbi sv. Cirila in Metoda narodne dame iz vseh slovenskih pokrajin.

Velikanske povodnji. Vedno deževje je skoro povsod v alpskih pokrajinah, pa tudi v Nemčiji, Srbiji in drugod povzročilo silne povodnji. Z včerajšnjim dnem se poroča o vremenski katastrofi dne 14. t. m.: Na Solnograškem je poplavljenih več občin. Ceste in mostovi so razrušeni. Tirolska in Predarlška sta skoro čisto pod vodo. Državna cesta je podkopana, mostovi razrušeni. Reka Leh je narasla za 6 metrov. Železniške zveze z Inomostom so pretrgane. Več oseb je prišlo ob življenje. Predarlško je podobno je-

zeru. Tudi na Bavarskem so bile silne nevihte. Bodensko jezero je prestopilo bregove. Železniška zveza med Lindau in Kemptonem je pretrgana. Reka Iller je podobna jezeru in preplavlja mostove. Narastli sta Donava in Ina. — Strašno je divjala povodenj krog Kolina. Ljudje ne pomnijo take nesreče. V pokrajini Eifel cenijo škodo na 15 do 20 milijonov mark. Nad 200 oseb je žrtev valov. — Iz cele centralne in vzhodne Švice prihajajo poročila o povodenski katastrofi. V Altdorfu je v noči spodkopalo hišo, v kateri je stanoval neki pismonoša. Iz razvalin so rešili tri otroke, žena pismonoša in deset otrok pa je utonilo. Pismonoša je bil ta čas na pošti. Železniški promet med Curihom in Churorn je pretrgan, ker je voda odnesla železniški most. Tudi na Gothardski železnici je promet ustavljen. — Iz Srbije poročajo ponovno o strašni povodnji, ki je zadela mesta Jagodina, Cuprja, Bagrdan in Svilajnac. Utrgal se je oblak, reki Morava in Rezava sta izstopili. V dolini Morave, najrodovitnejšem delu Srbije, je žetev popolnoma uničena. Nad 40 oseb je utonilo. Mnogo hiš je razrušenih. Istočasno je toča poklestila več okrajev Srbije. Škoda je neprecenljiva. Včeraj se je podal kralj v spremstvu vojnega in ministra za stavbe v Svilajnac.

Druge slov. dežele.

V Ljudska predavanja »Zveze slov. izobraževalnih društev« v Ljubljani. Koncem pretečenega leta se je osnovala v Ljubljani »Zveza slov. izobraževalnih društev«, koje namen je osredotočiti vse ljudsko-izobraževalno delo na Kranjskem. Tekom prvega polleta svojega delovanja je skušala »Zveza« ustvariti podlago za smotreno in sestavno prirejanje ljudskih predavanj. Največja zapreka, da se pri nas ljudsko-izobraževalno delo ni moglo dosedaj tako razviti kot drugod, je bilo pomanjkanje predavateljev. Zveza je to zapreko odstranila stem, da je pritegnila v svoj delokrog 23 predavateljev, ki so se z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo lotili začetnega dela na tem polju. Tudi poslušalcev je bilo treba šele pridobiti in začeti vzgajati, za ljudska predavanja. Velikokrat smatrajo ljudje predavanja le za priredbo, s katero naj se včasih zamaši za spremembo vzpored raznih veselic. Le polagoma pronicajo nazor, da morajo biti ljudska predavanja nadaljevanje šolske izobrazbe, nekaka narodna visoka šola. Zveza je skušala radi tega uveljaviti v posameznih krajih krajih cele serije predavanj, drugod pripraviti zanje tla. Obrnila se je na najrazličnejše že obstoječe izobraževalne korporacije v raznih krajih in jih skušala pridobiti za predavanja. Mnogo krajev je odpadlo radi komodnosti in brezbriznosti krajevnih faktorjev, na več krajev se ni moglo ozirati radi oddaljenosti in pomanjkanja gmotnih sredstev — predavatelji so morali skoraj povsod sami kriti predavateljske troške — vzlic temu se je izvršilo v 18 različnih krajih 73 predavanj, ki so tamkaj, kjer se je vršilo več predavanj, pritegnila nase stalno poslušalstvo in co ponajveč iz nižjih slojev, katerim so v prvi vrsti ta predavanja tudi namenjena. Vseh poslušalcev je bilo nad 7000. Najbolje obiskovano je bilo predavanje s 300, najslabše s 14 poslušalci. Največ predavanj je bilo v Škofji Loki (17), Žabnici (11), St. Vidu (10), Mostah (6), Šiški in Kranju po (5) ter Kamniku (4). Predavanja so se vršila brez časopisne reklame in le s pomočjo krajevne agitacije deloma pod firmo »Zveze«, deloma pod firmo lokalnih organizacij. Od 23 predavateljev je bilo 17 članov ljubljanskega »Izobraževalnega kluba«, ki so imeli skupaj 63 predavanj. Poleg tega sta imela dva člana I. K. od 12. nov. do 1. maja tedenske kurze za nemščino oz. računstvo, katerih se je udeleževalo od 34—40 ljubljanskih železničarjev. Snov predavanja je bila vzeta iz naslednjih strok: zgodovina, državnoznanstvo, narodno gospodarstvo, kazensko pravo, slov. literatura, fizika, geologija, astronomija, tehnika, zdravstvo, vzgojeslovje in obrambno delo.

V Osrednji pisarni klerikalne »Slovenske Straže« se je dolej naznanila ustanovitev 21 podružnic, s Štajerskega iz Makol, Celja, Ljutomer in Št. Ilja. — Tudi svojo »himno« je dobila »Slov. Straža«.

III. občni zbor Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, registrovane zadruge z omejeno zavezo se vrši v četrtek, dne 23. junija 1910 v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani. — Predpoldne: od 9. do 12. ure: Predavanja o poslovanju zadrug. Opoldne: Skupni obed. Popoldne: ob 3. uri: 1. Otvoritveni nagovor predsednika. 2. Določitev zapisnikarjev in skrutnatorjev (§ 12 pravil). 3. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru (§ 12. al. 11). 4. Poročilo načelstva. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Poročilo o reviziji, izvršeni pri zvezi. 7. Poslovno poročilo i. s.: a) splošno, b) denarna izravnava, c) blagovni posli, d) revizije. 8. Potrjenje letnega računa in bilance za leto 1909 (§ 12 al. 3). 9. Potrjenje obračuna in pro-

računa upravnih stroškov (§ 12 al. 3). 10. Sklepanje o porabi čistega dobička, o snovanju in dotiranju rezervnih in drugih skladov. 11. Volitev odbora (§ 13). Predsednik izžreba 5 odbornikov (t. j. eno tretjino izvoljenih odbornikov), ki izstopijo; (izstopivši smejo zopet izvoljeni biti). 12. Volitev nadzorstva. 13. Predlogi članic. 14. Slučajnosti.

v Samomor rezervista. Rezervist Jožef Markuta iz Kranjskega je bil pozvan k orožni vaji in je prišel 18. maja k pristojnemu polku v Kobariid. Prinesel je s seboj spričevalo od treh civilnih zdravnikov, da je vsled božjastnih napadov nesposoben za vojaško službo, v enem je celo stalo, da bi mogla služba povzročiti njegovo smrt. Poslali so ga v domobransko bolnišnico v Celovec. Polkovni zdravnik dr. Stein pa je zapisal na vizitni listek, da Markuta ni treba dati v bolnišnico, ampak da lahko ostane pristotnji, in spoznal ga je celo za sposobnega za službo. V sobi ga je dostikrat prišla božjast. Dne 8. tm. zjutraj pa se je mož vrgel skozi okno na dvorišče in mrtev obležal. Pa seveda — vojaška oblast ne bo zopet ničesar kriva.

v Velik manifestacijski shod sklicuje za v soboto 18. tm. pol. društvo „Edinost“ v Trstu. Govorilo se bo o italjanskem vsučiliškem vprašanju in o naših zahtevah na šolskem polju.

Dopisi.

Iz Št. Jurja ob juž. žel. Z velikanskim pompom so klerikalci in tercijalke agitirali za shod „Dekliške zveze“, kateri se je vršil v nedeljo, 12. t. m. Vseposod na okoli se je 14 dni oznanjevalo in pridigalo iz prižnic, da se naj dekleta udeležijo tega velikanskega shoda. — V Št. Jurju je vedela „Tagesposta“ poročati (to je namreč stara devica Žganklja), da jih pride čez 4 tisoč. Tudi so pridno beračile za smodnik, da se bode Mariji (!!) na čast streljalo; izstrelili so ga res 25 klg. — Revčkom bi naj razdelili ta denar, bi vsaj imeli nekaj za „božjih lon“. Željno smo pričakovali, čakali in čakali, da res vidimo to velikansko četo — in res videli smo jih samo okoli 300 s šentjurskimi dekleti vred. In to je naravnost pičlo število vočigled tako veliki agitaciji po vseh sosednjih župnijah, prižnicah itd. Zbrali so jih to število od Sv. Jurja v Slovenskih goricah do Braslovč. Župnik Gomilšek je imel glavno predpoldansko pridigo, kakšne naj bodo njegove device; to je bilo tudi zelo potrebno. Saj vemo, kaj se godi po različnih Marijinih družbah in farovžih! — Popoldne so se vršili razni govori, pri tem je prav pridno suffiral župnik Gomilšek, ker se je dovolj videlo, da dekletom ne grejo previsoko sestavljeni kaplanovi govori. Večinoma so bili vsaki „liberalci“ na poti, a poznalo se je govornicam, da še pojma nimajo kaj je „liberalec“, ker še imena niso mogle pravilno izgovarjati. Slišali smo razne misli mladih kaplanov; eden se hudoje čez liberalce, drugi zopet ne privoščijo drugim nič, tretjemu se sline cedijo po mastni bernji itd. Pomilujemo te nerazsodne mladenke, da se pustijo tako izrabljati. Gospod Gomilšek so se tudi nekaj hudovali nad šentjurskimi liberalnimi peki, ker niso hoteli za Marijine device kruha in žemelj peči. — Konečno še nekaj našim starišem za premislek. Ko so prišli zvečer naprednjaki mimo čukovskega gnezda (Kat. dom), so zapazili nek parček v najlepšem objemu. Ko jih je dekle opazilo, je rekla glasno: „Hitro idi proč, drugače sva zopet v „Nar. Listu“. Ime na razpolago. Več drugih enakih slučajev se je pa tudi po drugih gostilnah opazilo. G. župniku Gomilšku bi prav priporočali, naj bi si te stvari malo boljše ogledal.

Obrambni vestnik.

Prijateljice in prijatelji družbe sv. Cirila in Metoda, t. j. vse prave Slovenke in vsi idealno navdušeni Slovenci, delujte neumorno v svojem kraju, da bodo vse slovenske pokrajine častno zastopane pri jubilejni slavnosti dne 3. julija v Ljubljani. Posebno so naprošeni podružnični odbori, da skrbje za častno zastopstvo v svojem okolišu. Morda se najdejo premožnejši rodoljubi, ki bi plačali voznino potrebnim, toda idealnim mladim ljudem, ki bodo vedeli še otrokom in vnukom pripovedovati o nenavadno krasnem slavlju. Poznamo koroškega rodoljuba, ki ni baš premožen, a na slične narodne veselice privede vselej celo vrsto mladine na svoje stroške, ker ve iz lastne skušnje, da ni lepše prilike za narodno probujo in za trajno rodoljubje, kakor so take narodne slavnosti.

Jubilejne slavnosti družbe sv. Cirila in Metoda bodo po tem-le redu: Dne 1. in 2. julija priredi „Adrija“ obrambni tečaj z važnimi referati o naših ogroženih krajih. V nedeljo, dne 3. julija bo dopoldne slavnostna velika skupščina, popoldne pa ljudska veselica v Tivoliju (Švicarja). Veselica bo resnično nekaj nenavadnega. Vse planote s sosednjimi gozdiči se spremene v pravo orientalsko sejmišče z raznovrstnimi šotori. Točilo se bo vino iz vseh slovenskih pokrajin, stregle bodo naše mile sestrice Štajerke, Tržačanke, Goričanke, Gorenjke, a največ pozor-

nosti bodo brez dvoma zbujele brhke Ziljanke v slikoviti narodni noši. Svirale bodo razne godbe, sploh bo razvedrila in bučnega življa na vseh koncih in krajih.

Za veliko Ciril-Metodovo veselico dne 3. julija v Ljubljani se kaže hvalevredno tekmovanje med podružnicami, pa tudi med mnogobrojnimi prijateljicami družbe. Za sodelovanje se je prijavilo že toliko skupin, da je ves veselčni prostor oddan šotorom. Veselčni odsek prosi toraj vse podružnice in prijateljice, ki bi rade imele lastne šotore, naj mesto stroškov za šotore nabirajo v svojem okraju darove ter prinesejo seboj jubilejni dar družbi. Vse cenjene dame, ki imajo blago voljo za sodelovanje se pri prihodu v Ljubljano pridele obstoječim šotorom, kamor same žele! Obleka poljubna, izprehodna. Narodne noše dobro došle! Vse prijateljice in prijatelji družbe pa so naprošeni, naj agitirajo v svojih okrajih za čim večjo udeležbo. Dne 3. julija je narodni praznik vseh Slovencev, skrbimo, da nastopimo v impunujočem številu!

Po svetu.

Bogata premija. Sladkorni trust v severno-amerikanskih Združenih državah je skozi celo vrsto let goljufal državni zaklad z napačnimi podatki o teži. Manipulacijo je razkril specialni agent finančnega ministerstva unije Mr. Rihard Porr in sladkorni trust je bil nedavno obsojen plačati globe 2.250.000 dolarjev. Od te svote je na predlog generalnega drž. pravdnika dobil Porr 700.000 dolarjev (krog 3 in pol milijona kron) kot premijo.

Zopet samomor vojaka. Prostak Ivan Weinguss 9. stotn., 87. pešpolka v Poli se je včeraj s puško ustrelil.

Vnetje slepega črevesa — kužna bolezen. V angleškem listu »The Lancet« je dr. Donald Hood napisal trditev, da je vnetje slepega črevesa infekcijska bolezen. Izjavlja, da je pripravljen ves svoj v 12 letih nabrani material izročiti univerzi v Cambridgu o proučevanje. Gre se za dokumentarčni material o krog 500 opazovanih slučajih bolezni, ki naj dokažejo nalezljivost, oziroma prenosnost te bolezni.

Atentat v Sarajevu. V Sarajevu je vse razburjeno. Atentat na barona Varešanina! Ko se je atentat izvršil, ni bilo daleč okrog nikakega policaja. Napadalec je streljal z leve strani na voz, v katerem se je peljal Varešanin. Jedna kroglica je žvižgala za las blizu njegovega obraza. V napadalčevih žepih so našli legitimacijo s fotografijo na ime Bogdan Zerajc, dijak iz Zagreba. Dne 4. t. m. je prišel v Mostar. Varešanin je mnenja, da tam ni bil namenjen njemu, ampak da je le anarhistična demonstracija. Zerajc je Srb iz Nevesinja v Hercegovini. Kakor smo že kratko poročali, je ustrelil petkrat na Varešanina, a ko je videl, da nobenkrat ni zadel, je s šestim strelom usmrtil sebe.

Upor Indijancev v Meksiki. Londonski list »Daly Telegraph« priobčuje nekatere podrobnosti o punktu Indijancev na polotoku Jucatan: Vlada meksikanske republike je tako pritiskala in izrabljala uboge Indijance plemena Mayas, da je došlo do krvave vstaje. Več tisoč mož je zgrabilo za orožje in danes je ves vucatanski polotok v rokah roparjev in vstašev. Sodi se, da so Indijanci pobili zadnje dni najmanj 300 vojakov in vsaj toliko naseljenih Španjolv, belokožcev. 5.000 vstašev je navalilo na mesto Valladolid, pobilo uradnike in policijskega glavarja. Oplenili so javne blagajne in se polastili orožja. Kdor je mogel, je zbežal pred roparji. Potem so se vstaši napotili proti mestu Merida. Vendar pa se je vlada potrudila zbrati tam vojaštvo; na Jucatan je tudi odplula meksikanska oklopna Monelos s 600 vojniki.

v „Krvavo jezero“ v Švici. V bližini Lucerna je malo jezero, ki v gotovih letih navzame krasno globokordečo barvo. Tako tudi sedaj. Ljudstvo, polno vraž, seveda spravlja to, kakor komete, v zvezo z raznimi nesrečami, in prorokuje že za bližnji čas veliko vojsko. Dokazano pa je, da je ta prikazen posledica dejstva, da je dno jezera letos zopet čezinčez bujno preraščeno z v planinah redko rdečo rastlino. Zadnjikrat se je opazovala ta prikazen malo časa pred vojsko v letu 1870/71.

v Strašen požar je razdjal urad časopisa „Daily Herald“ v Montrealu. Stolp poslopja se je zrušil skozi gorečo streho. 40 oseb, večinoma žensk, je prišlo v plamenih ob življenje.

v Iz New Jorka v Filadelfijo. Iz New Jorka se poroča, da je v ponedeljek avijatik Hamilton preletel brez nezgode iz New Jorka v Filadelfijo.

v Usoda zapuščene baronese. Pred 17 leti so priobčili dunajski listi inserat, v katerih je zapuščena in ubožana baronka N. prosila usmiljene ljudi, naj bi se zavzeli za njeno hčerko; gospa Matilda Novotny, ki je bila sama brez otrok, se je deteta usmilila in ga vzela k sebi. Za dva dni je mati umrla. Novotny je pozneje sama umrla in tako je baronesa popolnoma osirotela. Vzrastla je v krasno dekle, ki je sležilo več umetnikom za model; pred kratkim pa je na neki podedovani bolezni umrla in bila pokopana na stroške milih darov med sosedami.

v Ukraden cijankali. Zvedelo se je sedaj, da je bilo ukradenega od srede meseca marca do srede meseca maja 54 g cijankalija iz laboratorija učiteljsišča v Oseku.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

IZ DRŽAVNE ZBORNICE.

Dunaj, 16. junija: Nadaljuje se podrobna debata o drugi skupini proračuna. Posl. dr. Korošec izjavi glede italj. pravne fakultete, da Jugoslovani niso principijelno proti isti, zahtevajo pa, da se vseučiliške zahteve vseh narodov v državni zbornici enakomerno obravnavajo. Govornik odločno protestira proti temu, da bi se Italjani vmešavali v naše notranje razmere. Italjanom se godi na Avstrijskem jako dobro in vse njihove zahteve najdejo pri nas poslušna ušesa. Treba pa je opozoriti, da živi na Italjanskem 42.000 Slovencev, kateri nimajo nobenih pravic niti pri oblasth niti v šolah in katerih se tudi v gospodarskem oziru prav nič ne upošteva. Enako je s Slovenci na Ogerskem. — Seja se nadaljuje.

BOSANSKI DEŽELNI ZBOR VAREŠANINU.

Sarajevo, 16. junija: V začetku seje bosanskega deželnega zbora je izjavil predsednik prof. Šola, da je obsojanja vreden atentat na njega užalostil vse bosansko-hercegovinsko prebivalstvo. On se zahvaljuje Bogu, da je obvaroval deželnega glavarja in mu izraža simpatije deželnega zbora.

ZOPET NEZGODA NEMŠKEGA CESARJA VILJEMA.

Potsdam, 16. junija: Cesar Viljem se je pri prvem sprehodu na konju, katerega je napravil po svoji bolezni, nekaj ponesrečil na kolenu. Vendar pa ni nič nevarnega.

POTOVANJE RUSKE CARSKE RODBINE.

Petrograd, 16. junija: Carska rodbina se je podala na jhti »Aleksandra« v Kronstadt in od tam se poda v Baltsko morje.

VREMENSKE NEZGODE V ŠVICI.

Bern, 16. junija: V vzhodni Švici so napravile povodnji in deževje velikansko škodo. Proga Sv. Gothard je tako poškodovana na dveh mestih, da so morali promet ustaviti.

DROBNE NOVICE.

Cetinje, 16. junija: V vili »Kruševac« v Podgorici so krstili najmlajšega sinka princa Mirka, Pavla. Boter mu je ruski car, katerega je zastopal generalni adjutant Maksimovič.

Petrograd, 16. junija: Petrograjska brzojavna agentura poroča, da ni res, da bi bil Izvoljski protestiral proti oboroževanju turške vojne mornarice.

Tržne cene.

Dunaj, 15. junija. Borza za kmetijske pridelke. Cene so ostale danes nespremenjene. Promet majhen. Oves je bil za 5 vin. cenejši.

Budimpešta, 15. junija. Žitna borza. Pšenica za oktober K 9'47, mž za oktober K 6'92, oves za oktober K 7'14, kornuza za julij K 5'34, kornuza za avgust K 5'46. Pšenica se zmerno ponuja in kupuje, tendenca trdna, promet 15.000 q, pšenica v efektivu za 5 vin. višje, oves se drži, ostalo nespremenjeno, termini so bili spočetka trdni, so pozneje malo popustili, a so se pozneje zopet utrdili. Vreme deževno.

Trst, 15. junija. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 39½ do K 40⅞, za dobavo K 39½ do K 40¼. Tendenca mirna. Vreme vroče.

Praga, 15. junija. Sladkor. Surovi sladkor prompt K 34'20, nova kampanja K 25'90. Tendenca mirna. Vreme vroče.

Budimpešta, 15. junija. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 140—142, mlade težke 148—150, mlade srednje 148—150, mlade lahke 148—150 v kg. Zaloga 38.252 komadov. Prignano 491, odgnano 329 komadov, ostane 38.414 komadov.

Budimpešta, 15. junija. Mast. Svinjska mast 177—, namizna slanina 150—.

Kupi se

zdrav, sub, smrekov in jelov les (Schleifholz). Ponudbe se naj pošljejo pod šifro: „A. B.“ na upravnništvo tega lista. 365 2-1

Slikar in pleskar

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, črkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Viktor Bevc, Celje